

رئالیسم جادویی

رئالیسم جادویی سبکی ادبی است که

در آن عناصر جادویی با عناصر واقعی

در هم آمیخته می‌شود. فرانتس رو، (۱)

منتقد آلمانی، اولین کسی بود که در دهه

بیست میلادی این واژه را به کار برد، او

با این واژه آثار چند نقاش آمریکایی را

نقد کرد، نقاشانی هم چون ایوان آلبرایت،

(۲) پل کادموس، (۳) جرج توکر، (۴)

و ... که فرا واقعی آثاری را خلق کرده

بودند، اما در عرصه ادبی با خلق اثر

صدسال تنهایی گابریل گارسیا مارکز در

سال ۱۹۶۷ بود که این سبک به وضوح

مطرح شد. آثار خورخه لوئیس بورخس نیز

مایه رئالیسم جادویی دارد. به این صورت

ادبیات آمریکای لاتین پیشروی این سبک

محسوب می‌شود. گفتنی است که نه فقط

در زمینه ادبیات داستانی، بلکه در زمینه

شعر، نقاشی، و فیلم نیز از این سبک الهام

گرفته شده.

مشخصات کلی رمان‌های رئالیسم جادویی

۱. برخورداری از عنصری جادویی که یا

فراطبیعی است یا غیر عادی یا فرا واقعی.

۲. عنصر جادویی قابل حدس است، اما

هرگز به تفصیل توضیح داده نمی‌شود.

۳. شخصیت‌ها در مورد عنصر جادویی به

گونه‌ای منطقی و مدلل بحث و گفت‌وگو

می‌کنند.

۴. فراوانی جزئیات احساسی.

۵. تغییر شکل زمانی، واژگونی زمانی.

حضور و عدم حضور منطبق زمانی. در هم

ریختگی زمانی به منظور خلق فضایی که

در آن یا زمان حال تکرار می‌شود یا زمان

گذشته یادآوری می‌شود.

عواژگونی و در هم ریختگی اثر و علت، به

این خصوصیات را در قالب واقعیتی بیان می‌کند که اشخاص به آن فکر می‌کنند و ایمان دارند، یا فکر می‌کردند و ایمان داشتند، و یا می‌توانند. فکر کنند و ایمان بیاورند.

نقاشی و رئالیسم جادویی

معمولاً برای بیان این سبک در نقاشی از واژه پست اکسپرسیونیسم استفاده می‌شود. از میان نویسندگان این سبک می‌توان به ایزابل آئنده، خورخه لوئیس بورخس، ماسیمو بون تم پلی، ایتالو کالونیو، آناکاستیلو، ویلیام فاگز، کارلوس فونتس، گونتر گراس، گابریل گارسینامارکز، تونی موریسون، سلمان رشدی و ... اشاره کرد. حال برای نمونه با یکی از نویسندگان سبک رئالیسم جادویی به نام ماسیمو بون تم پلی، آشنا می‌شویم:

ماسیمو بون تم پلی و رئالیسم جادویی

ماسیمو بون تم پلی (۱) (دوازده ام ماه هزار و هشتصد و هفتاد و هشت، کومو (۲) . بیست و یک ام ژولای سال هزار نهصد و هشت، رُم) نویسنده‌ای ایتالیایی است که در کنار افرادی هم چون آلبرتو ساوی نی یو و جورجو دیکری کو خصوصیات و عناصر سبک سورئالیسم هنر ایتالیایی را وام گرفته، سبک جدیدی به نام رئالیسم جادویی را پدید آوردند. ماسیمو پس از اخذ مدرک لیسانس خود در

عنوان مثال شخصیت می‌توانند، پیش از به وقوع پیوستن تراژدی رنج بکشند.

۷. در هم آمیختگی افسانه و حکایت‌های فولکلوریک.

۸. بررسی حوادث از دیدگاه‌های مختلف، به عنوان مثال فکر کردن و فکر نکردن.

۹. شورش و اعتراض بر علیه حکومت‌های توتالیتار و استعمارگرایی.

۱۰. نتیجه در هم آمیختگی‌های فرهنگی.

۱۱. بیان بازتاب گذشته و حال، در سطوح مادی و معنوی، و در محدوده شخصیت‌ها.

ارتباط رئالیسم جادویی با دیگر سبک‌ها هم چون دیگر سبک‌ها، رئالیسم جادویی نیز در ارتباط با جنبش‌هایی هم چون پست مدرنیسم، سورئالیسم، و تخیل‌گرایی و علمی. تخیل‌گرایی است.

۱۲. وجه تشابه با پست مدرنیسم: استفاده از در هم ریختگی‌های زمانی، و میل به شورش در برابر هر گونه تسلط.

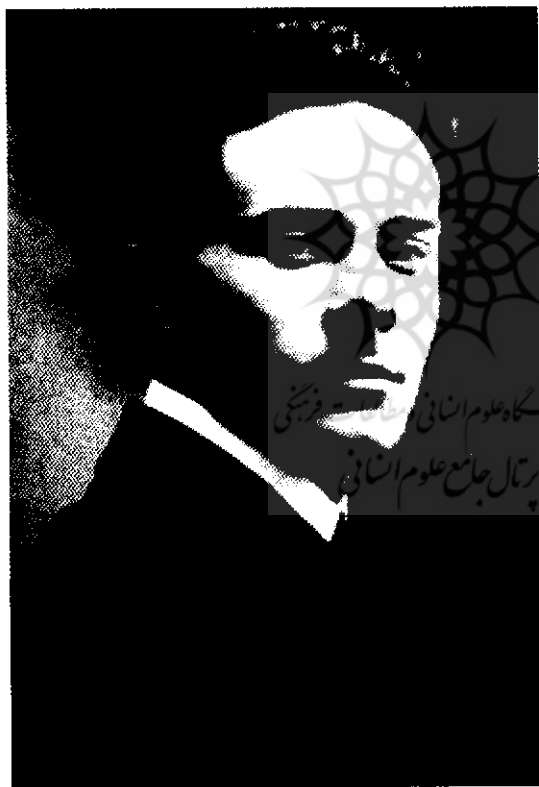
۱۳. وجه تشابه با سورئالیسم: کشف و توصیف عناصر ماوراء و برتر از واقعیت از طریق استفاده از تکنیک‌هایی هم چون نگارش خود به خودی، جریان سیال ذهن، خواب و رویا، و نوشته‌های هیپنوتیسم گونه. در رئالیسم جادویی خصوصیات فوق در قالب یک دنیای واقعی پر از شگفتی‌های خاص خود مطرح می‌شود. لازم به ذکر است که ادبیات آمریکای لاتین تا حد بسیار زیادی تحت تاثیر سبک سورئالیسم بوده است. وجه تشابه با تخیل‌گرایی و علمی. تخیل‌گرایی: بیان تکنولوژی یا اصول سیاسی جدید قابل ظهور در جامعه فعلی‌مان. رئالیسم جادویی

رشته ادبیات و فلسفه از دانشگاه تورین در سال هزار و نهصد و سه، در مقام روزنامه نگار (برای مجلات ادبی ایل مار تزو کو، ل نتزیونه، و نوا و آنتولوجیا) و معلم مشغول به کار شد. ابتدا به گروه سنت گرایان کار دوچی ماب پیوست، و پس از چندی نیز به فوتوریست‌ها. او در مقام سنت گرای کار دوچی ماب با مجله ل وچه همکاری کرد. البته با نام مستعار می نی مو هال تم پلی. و به این صورت اولین آثارش را به چاپ رسانده (Socrate Moderno)

پیشروی فرانسوی آشنا ساخت، و درک و تصور او از هنرمند نوگرا به گونه‌ای اساسی و زیرو رو شد و تغییر کرد. در واقع در دو رمان کوتاه او تحت عنوان *La scacchiera davanti allo specchio* (۱۹۲۲ و ۱۹۲۳) *eva ultima* فضای رویاگونه و تعقل ناپذیر بی حد و مرزی قابل درک است. هم زمانی فعالیت‌های ماسیمو بون تم پلی و آندره برتون شایان ذکر است. سال ۱۹۲۴ همان‌طور که آندره برتون اولین جنبش‌های سوررئالیستی خود را در

در سال ۱۹۰۸، *I sett* و *savi* (در سال ۱۹۱۲). چندی نگذشت که خود این دو اثرش را از درجه اعتبار ساقط خواند. ماسیمو به عنوان افسر توپخانه، و مسوول مکاتبات ایل مستاجر و در جنگ جهانی اول شرکت کرد. سپس به جنبش فوتوریسم پیوست و تحت تاثیر این سبک این آثار را خلق کرد: *Li purosangue* (۱۹۱۹) *Lubriaco* یک دفتر شعر و دو رمان *La Vita Intensa* (۱۹۲۰) و *Operosa Lavita* (۱۹۲۱).

اقامت‌های گاه و بی‌گاه او به عنوان روزنامه نگار در پاریس در طی سال‌های ۱۹۲۱ و ۱۹۲۲ او را با هنرمندان

زمینه نقاشی به منصفه ظهور می‌رساند، بون تم‌پلی نیز رویاگونگی را وارد عرصه ادبیات می‌کرد.

دوستی او با لوییجی پیراندلو و همکاری آنها برای تئاتر هنر انگیزه‌های شد، برای نگارش چندین نمایشنامه، از جمله: *Nostra* (۱۹۲۵) *dea* و *Minnie la candida* (۱۹۲۷)) که هر دو به روی صحنه رفت. در سال ۱۹۲۶ با همکاری کورتزیو مالاپارته مجله بین‌المللی *cahiers d'italie et d'Europe* و ۹۰۰ را پایه‌ریزی کرد که تا پایان سال ۱۹۲۷ به زبان فرانسه چاپ می‌شد. مطالب این مجله خطاب به تمام روشنفکران قرن بیستمی نوشته می‌شد، روشنفکرانی که جهان را وطن خود می‌پنداشتند. او چندی بعد به دنبال این گونه فعالیت‌های خود، مبحث «رنالیسم جادویی» ابداعی‌اش را مطرح کرد که مطابق با الگوهای فرانسوی، هنرمند نوگرا را به کشف سحر و جادوی ضمیر ناخودآگاه تشویق می‌کرد، به این امر که ماجراهای پیش‌بینی ناپذیر را خلق کند، البته بدون کنار گذاشتن عملکرد کنترل عقل و خرد انسانی. هنرمند باید بسان اسطوره‌نویس یا افسانه‌نگار حسی جادویی را کشف کند حسی جادویی که در بطن زندگی روزمره آدم‌ها و اشیا پنهان شده، سپس باید واقعیت بفرنج و پیچیده موجود در جامعه جهانی را به زبانی ساده برگرداند و آن را به صورت افسانه‌ها و اسطوره‌های جدید ترجمه کند. توصیف او از رنالیسم جادویی ابداعی‌اش در سال ۱۹۳۸ تحت عنوان *L'avventura novecentista*

به طور کامل به چاپ رسید.

داستان‌ها و رمان‌های به اصطلاح جادویی آغازین‌اش سرشار از ایده‌های بکر و ناب خاص او هستند. کتاب‌های *altre* *sogni* و *avventure moderne* *la donna dei miei* دو نمونه بارز بهترین آثار ابتدایی او در سال ۱۹۲۰ است. اما او از اواخر دهه بیست میلادی به بعد ساختارهای بسیار انتزاعی و روشنفکرانه را به گونه‌ای بسیار ماهرانه وارد نوشته‌های خود کرد. رمان‌های *didue madri I* *figlio* (۱۹۲۹)، *figli vita e morte di adria e dei suoi* (۱۹۳۰)، *gexte nel tempo* (۱۹۳۷)، *giro del sole* (۱۹۴۱) گرایش او به سبک جدید نوشتاری‌اش را نشان می‌دهند.

علاقه وافر او به مبحث خردگرایی موجب شد که در سال ۱۹۳۳ با کمک پی‌یر ماریا باردی مجله *quadrante* را به چاپ برساند. ماسیمو به همراه همکاری نویسنده‌ای به نام پائولا مازینو همواره در خارج از ایتالیا در جلسات و نشست‌های فرهنگی شرکت می‌کردند.

از آن‌جایی که به تولد جامعه نوگرا در ایتالیا فکر می‌کرد، یکی از طرفداران و حامیان حزب فاشیسم شد، چراکه تصور می‌کرد از این طریق شرایط سیاسی بهتر و مناسب‌تری برای نوگرایی فراهم می‌شود و به این صورت به عضویت *accademico d'Italia* درآمد. نفرت و بیزاری شدید ماسیمو از پاره پاره بودن ایتالیا و حکومت دولت شهری او را به تضاد و مخالفت با

قوانین حاکم واداشت، تا این که بالاخره در سال ۱۹۳۹ از حزب فاشیست ایتالیا کناره‌گیری کرد. در سال‌های جنگ به حومه ونیز رفت و به بازننگری کلی نظریه‌هایش پرداخت. سال ۱۹۴۸ نامزد جبهه ملی (ائتلاف احزاب دست چپ و میانه‌رو بر علیه حزب اکثریت) شد، اما به علت فعالیت‌های پیشین فاشیستی‌اش این انتخاب از درجه اعتبار ساقط شد.

در سال ۱۹۵۳ به خاطر نگارش آخرین اثرش عاشق وفادار (*l'amante fedele*) جایزه ادبی استرگا به او تعلق گرفت. در سال‌های آخر عمر به دلیل ابتلا به بیماری‌ای لاعلاج نتوانست، آن‌چنان که باید و شاید به حرفه‌اش بپردازد. هشتاد و دو ساله بود که بیست و یکم ژوئیه سال ۱۹۶۰ در انزوایی دردناک در روم جان باخت.

نکاتی برگزیده از نظرات بون تم پلی (برگرفته از کتاب *opere scelte*)

یگانه ابزار حرفه ما قوه تخیل و تصور است. به منظور خلق اسطوره‌های جدید باید هنر را از نو آموخت تا این که حال و هوایی تازه تبلور یابد، حال و هوایی که برای تنفس به آن نیازمندیم. دنیای تخیلی در جاودانگی جاری خواهد شد تا بیش از پیش دنیای واقعی را بارور کند و آن را غنی سازد. چرا که هنر قرن نوزده همین طور مفت و مجانی و بیهود در تلاش بازسازی و ایجاد دنیایی واقعی است، دنیایی که از انسان جداست. هدف دریافتن این مطلب و تسلط

بر آن است، تا این که بتوانیم، به خوبی و خوشی قوانین را زیر و رو کنیم و به این صورت تسلط انسان بر طبیعت جادو است. (...)

تخیل و تصور: شبیه افسانه‌های پریان و هزار و یک شب نیست. به جای چنین افسانه‌هایی باید عطش ماجرا و حادثه را داشته باشیم. می‌خواهیم به زندگی بسیار عادی و پیش‌پا افتاده و روزمره به سان معجزه‌ای پرماجرا نگاه کنیم: مخاطرات بی‌پایان، تلاش مداوم قهرمانان، گریز از دام‌ها، تمرین چنین هنری خود مخاطرات لحظه‌ای را پدید می‌آورد، هرگز نمی‌توانیم از نتیجه و اثر آن اطمینان داشته باشیم. همیشه نگرانی این را داریم که نکند نوشته‌ام ناشی از الهام و کشف و شهود نباشد و حقه و کلک سوار کرده باشیم. سلامی گرم به فراغ بال و آسایش زیبای رئالیسم و نیرنگ‌های امپرسیونیسم. (...)

این قانون زندگی و هنر برای صد سال است: خطرپذیری لحظه به لحظه. تا لحظه‌ای که یا به اوج آسمان‌ها راه پیدا کنیم، یا محکم روی زمین سقوط کنیم. (...)

آثار ماسیمو بون تم پلی برای نمونه

ادبیات داستانی: *lottuagenaria* (۱۹۴۶)، *l'acqua* (۱۹۴۵)، *la vita operosa* (۱۹۲۱)، *le notti* (۱۹۴۵)، *l'amante fedele* (۱۹۵۳)، *gente nel tempo* (۱۹۳۷)، *valorìa* (۱۹۳۲)، *il figlio due madri* (۱۹۲۹) و ...

در سال ۱۹۵۳ -
ناشر: نشر قطره،
مترجم: ماندانا
قهرمانلو، چاپ
اول، ۱۳۸۳.

این کتاب شامل
چندین داستان

کوتاه و داستانی بلند به نام افسانه آب
است. افسانه آب که خود شامل چندین
بخش کوچکتر است، بلندترین داستان
ماسیمو در این کتاب می‌باشد. داستانی
که در اوج احساس و لطافت و معصومیت
نگاشته شده و به سادگی بیانگر عدم توازن
میان خلوص نیت و صمیمیت دخترکی
معصوم با دنیای عاری از هرگونه احساس
پیرامونش است.

۲. آدم‌ها در گذر زمان، ناشر: نشر قطره،
مترجم: ماندانا قهرمانلو، چاپ اول، ۱۳۸۳.
کتاب برگزیده سال ۱۹۳۶.
داستان در عمارت کوروناتا واقع در دهکده
کولونا اتفاق می‌افتد. با مرگ مادر بزرگ
خانواده چرخه‌ای پنج ساله شروع می‌شود،
و اعضای خانواده مدیچی پی‌درپی از
دنیا می‌روند. قربانیان سرنوشتی شوم.
سال ۱۹۵۲ چرخه پنج ساله مرگ پایان
می‌پذیرد. خاکومو دبدنتی، منتقد معروف
ایتالیایی در مورد این کتاب گفته: مهارت
ماسیمو در کنار هم گنجاندن سادگی‌ها
و پیچیدگی‌هاست، که با ظرافت هر چه
تمام‌تر به خوبی از عهده این کار برآمده
است.

ادبیات نمایشی: Minnie la candida
(۱۹۴۷)، venezia salva (۱۹۲۷)،
bassano padre geloso (۱۹۳۴)،
cenerentola (۱۹۴۲) و...
شعر: I (۱۹۱۹)، il purosangue
(۱۹۱۹)، (ubriaco)
ادبیات غیرداستانی: la donna del nadir
(۱۹۲۴)، leopardi d annunzio
Pirandello (۱۹۳۸)، sette discorsi
(۱۹۷۸)، opere scelte (۱۹۴۲) و...

آثار نوشته شده در مورد بون‌تم‌پلی

کتاب Massimo bontempelli نوشته
لویجی بالداجی (تورین، ۱۹۶۷)
کتاب Massimo bontempelli نوشته
فرناندو تم‌پس‌تی (فلورانس، ۱۹۷۴)
کتاب storia di bontempelli نوشته
لویجی فونتانا (راونا، ۱۹۹۷)
کتاب il teatro di parola نوشته
نوجی فورو توزولی‌نی (پادووا، ۱۹۷۶) و...
لازم به توضیح است که دو اثر از بون‌تم
پلی به زبان فارسی ترجمه شده است که در
زیر اندکی با آن دو آشنا می‌شویم:

۱. عاشق وفادار، برنده جایزه ادبی استرگا